

Warszawa, 5 lutego 2014 r.

MINISTER

Ewelina Bieńkowska
Minister Infrastruktury i Rozwoju

MINISTER ŚRODOWISKA

Minister Środowiska

GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

Generalny Dyrektor
Ochrony Środowiska

Zalecenia
Ministra Infrastruktury i Rozwoju, Ministra Środowiska
i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dla inwestorów/beneficjentów oraz właściwych
instytucji w zakresie weryfikacji i zapewnienia spełnienia przez przedsięwzięcia
współfinansowane z funduszy unijnych w okresie programowania 2007-2013
wymagań wynikających
z Ramowej Dyrektywy Wodnej

A. Cel i okoliczności wydania zaleceń oraz ich zakres przedmiotowy

I. Cel wydania zaleceń

1. Zalecenia zostały opracowane w celu wskazania:
  - a) sposobu przygotowania dokumentacji wykazującej zgodność projektu z postanowieniami Ramowej Dyrektywy Wodnej¹ (RDW),
  - b) sposobu przeprowadzenia weryfikacji ww. dokumentacji przez właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
  - c) najważniejszych kwestii, na które powinni zwrócić uwagę inwestorzy przygotowujący projekty obejmujące przedsięwzięcia o charakterze hydrotechnicznym, takie jak konieczność:
    - właściwego zdefiniowania celów realizacji projektu (np. zabezpieczenie miasta przed powodzią, zapewnienie dla miasta dostaw wody przeznaczonej do spożycia),
    - przeprowadzenia oceny rozwiązań alternatywnych osiągnięcia tego samego celu z uwzględnieniem wszystkich działań minimalizujących,
    - dokonania wyboru najlepszego rozwiązania prowadzącego do osiągnięcia celu,
    - przeprowadzenia oceny występowania potrzeby zastosowania art. 4 ust. 7 RDW z uwzględnieniem wszystkich działań minimalizujących (tj. czy występuje ryzyko pogorszenia stanu).
2. Przedmiotowe Zalecenia będą obowiązywały do czasu przyjęcia zaktualizowanych planów gospodarowania wodami zgodnych z RDW. Dofinansowanie z funduszy unijnych w okresie programowania 2007-2013 mogą uzyskać wyłącznie te projekty, których ocena dokonana w oparciu o niniejsze Zalecenia wykaże spełnienie wymogów RDW.

---

¹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

II. Prawo polskie a Ramowa Dyrektywa Wodna

3. Przepisy RDW zobowiązują każde państwo członkowskie do osiągnięcia dobrego stanu wód do 2015 roku, a w uzasadnionych przypadkach w terminie późniejszym. RDW nie wyłącza możliwości realizacji nowych inwestycji mających wpływ na stan zasobów wodnych, pod warunkiem spełnienia określonych w niej wymogów.
4. Polska rozpoczęła transpozycję Ramowej Dyrektywy Wodnej w 2001 r., jeszcze przed wejściem do Unii Europejskiej. Jednakże transpozycja ta nie była pełna, dlatego w czerwcu 2010 r. Komisja Europejska zakwestionowała poprawność transpozycji RDW do prawa polskiego m.in. kwestionując prawidłowość przygotowania planów gospodarowania wodami dorzecza.
5. Art. 4 ust. 7 RDW został transponowany *ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. nr 32 poz. 159) w treści art. 38j. Nowelizacja weszła w życie 18 marca 2011 r. Projekty, dla których procedura wydawania decyzji środowiskowych została wszczęta przed wejściem w życie ww. ustawy, muszą być poddane weryfikacji i ponownej ocenie zgodnie z poniższymi Zaleceniami. W analizie wpływu projektu należy wykorzystać zaktualizowaną ocenę stanu wód zgodnie z paragrafem 13 niniejszych Zaleceń.
6. Przedmiotowa nowelizacja Prawa wodnego wprowadziła również istotną zmianę do *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*² (ustawa ooś). Według art. 81 ust. 3 tejże ustawy, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarach dorzecza, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 38j ustawy Prawo wodne (odpowiedniku art. 4 ust. 7 RDW). Oznacza to, że organ przeprowadzający postępowanie screeningowe³ musi dokonać oceny przedsięwzięć pod kątem spełnienia warunków wynikających z art. 38j ustawy Prawo wodne.
7. Podkreślenia wymaga fakt, iż każda inwestycja powodująca nową zmianę charakterystyki fizycznej części wód, musi zostać wpisana do planu gospodarowania na obszarze dorzecza. W związku z tym, każdy podmiot (zarówno publiczny, jak i prywatny) planujący realizację takiej inwestycji musi przekazać Prezesowi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej stosowne analizy i informacje celem zamieszczenia ich w kolejnych aktualizacjach planów gospodarowania wodami (aPGW). W ww. aPGW zostaną także uwzględnione inwestycje oceniane wg niniejszych Zaleceń. Aktualizacja będzie prowadzona zgodnie z polskim prawem transponującym wymogi RDW w tym zakresie, czyli z uwzględnieniem 6-ciomiesięcznego terminu na konsultacje społeczne.
8. W związku ze zidentyfikowanymi niezgodnościami polskich planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy z wymogami RDW oraz wątpliwościami zgłaszanymi w kontekście realizowanych i planowanych przedsięwzięć przeciwpowodziowych, Polska zobowiązała się do opracowania dokumentów planistycznych o charakterze przejściowym (tzw. Masterplanów) dla dorzeczy Odry i Wisły. Będą one obejmowały wszystkie projekty, które ze względu na ich wpływ na właściwości fizyczne części wód powierzchniowych lub zmianę poziomu części wód podziemnych mogą spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu (albo potencjału ekologicznego) lub pogorszenie stanu jednolitej części wód powierzchniowych lub podziemnych.
9. Masterplany obejmą wszystkie projekty bez względu na to, czy są one współfinansowane przez UE, czy też nie korzystają z takiej formy wsparcia. Zgodność z RDW będzie jedną z okoliczności ocenianych w kontekście decyzji o przyznaniu dofinansowania ze środków UE i dlatego wszystkie planowane przedsięwzięcia, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie celów RDW, będą w nich

---

² Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.

³ W zakresie pojęcia „screening” patrz:

http://www.mir.gov.pl/fundusze/fundusze_europejskie/oos/strony/ocena_oddziaływania_na_srodowisko.aspx

ocenione. Zgodnie z *Planem działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej*, dla projektów realizowanych, dla których pozwolenie na budowę zostało przyznane przed dniem 31 grudnia 2012 r., ocena powinna określić środki służące **odwróceniu spowodowanych presji**, w tym identyfikację potrzeby stosowania derogacji zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej i wdrożenie odpowiedniego programu działań. Dla projektów, dla których pozwolenie na budowę nie zostało wydane do dnia 31 grudnia 2012 r., ocena powinna być zgodna z całą procedurą określoną w RDW.

10. Masterplany uwzględniające usunięcie wskazanych przez KE braków w obowiązujących planach gospodarowania wodami będą stanowiły ich uzupełnienie do czasu aktualizacji w 2015 r. W przypadku, gdy w Masterplanach zostaną przewidziane odstępstwa, zostaną one określone i wdrożone w ramach aPGW.

III. Kategorie projektów podlegających weryfikacji

11. Przeprowadzenie oceny wpływu na środowisko wodne przedsięwzięć pod kątem wymagań RDW powinno nastąpić w ramach:

- a) działań zmierzających do przygotowania aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, poza tym zgodność inwestycji z przepisami RDW powinna zostać wykazana w procesie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia (ten tryb stanowi docelowe rozwiązanie modelowe). Jeżeli w trakcie prowadzenia konsultacji społecznych w ramach aPGW zostaną zgłoszone nowe inwestycje, zostaną one poddane ocenie, a w uzasadnionych przypadkach zostaną uwzględnione w aPGW;
- b) działań zmierzających do przygotowania uzupełniających dokumentów planistycznych, tj. Masterplanów, których rola w okresie przejściowym ma być analogiczna do planów gospodarowania wodami w dorzeczach. Dokumenty te będą obowiązywały do czasu zaktualizowania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Masterplany będą uwzględniały:
  - ustalone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) cele ochrony wód⁴,
  - oddziaływania danego przedsięwzięcia na cele ochrony wód,
  - ocenę wariantów przedsięwzięć (w celu wskazania opcji zgodnej z RDW),
  - środki służące odwróceniu spowodowanych presji, w tym identyfikacji potrzeby stosowania derogacji, o których mowa art. 4 ust. 7 RDW i wskazującej na potrzebę wdrożenia odpowiedniego programu działań minimalizujących.

W przypadku postępowań w zakresie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będących w toku w dniu zatwierdzenia Masterplanów przez Radę Ministrów, konieczne jest uwzględnienie w ww. postępowaniach wyników analizy dokonanej w ramach Masterplanów. Ponadto w trakcie prowadzenia ww. postępowania organ prowadzący powinien zwrócić uwagę na zgodność przedsięwzięcia z Ramową Dyrektywą Wodną, w tym z Masterplanem.

- c) indywidualnej analizy zgodności (tryb ten ma zastosowanie do czasu sporządzenia Masterplanów) - wymaga sporządzenia ekspertyzy⁵, która powinna:
  - uwzględniać wszystkie elementy wspomniane w literze b niniejszego paragrafu.
  - zostać poddana autoryzacji przez organ ochrony środowiska, który przed sformułowaniem wniosków z przeprowadzonej analizy dokumentacji, podda

---

⁴ Cele środowiskowe są określane na bazie oceny stanu wód, identyfikacji presji i oceny wpływu z uwzględnieniem wymaganych elementów.

⁵ Jeżeli postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest w toku, ekspertyza powinna stanowić element lub uzupełnienie dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko, a jej ustalenia powinny zostać uwzględnione przy podejmowaniu decyzji zezwalającej na realizację przedsięwzięcia. Ekspertyza ta, analogicznie jak raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przygotowywana jest przez niezależnych ekspertów.

ją udziałowi społeczeństwa na zasadach analogicznych do tych wskazanych w ustawie ooś; szczegółowy sposób autoryzacji przez właściwe organy ochrony środowiska ekspertyzy określono w części C niniejszych Zaleceń.

Ekspertyza ta, wraz z dokumentami stanowiącymi podstawę dla jej opracowania, a także pozytywnie zaopiniowana w ramach autoryzacji przez właściwy organ ochrony środowiska, stanowi materiał umożliwiający ocenę zgodności projektu z wymogami RDW. W przypadku, gdy ocena wykaże, że przedsięwzięcie nie będzie zgodne z wymaganiami RDW, konieczne będzie zaproponowanie działań naprawczych usuwających zidentyfikowaną niezgodność. Takie przedsięwzięcie bez koniecznych zaproponowanych działań naprawczych nie otrzyma dofinansowania z funduszy UE.

W celu umożliwienia Prezesowi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej ustanowienia nowego wyłączenia obejmującego dane przedsięwzięcie w Masterplanach oraz kolejnej aPGW, należy przekazać ww. uzasadnienie wymagane art. 4 ust. 7 RDW do Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (do wiadomości Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej). Informacja ta powinna obejmować co najmniej następujące elementy:

- opis przedsięwzięcia
- informację, na które części wód powierzchniowych i podziemnych inwestycja będzie oddziaływać
- analizę wpływu przedsięwzięcia na osiągnięcie celów środowiskowych dla tych części wód
- analizę spełnienia przesłanek z art. 4 ust. 7 RDW.

B. Ekspertyzy dotyczące zgodności projektu z RDW

12. Kwestia konieczności zapewnienia zgodności projektów z RDW jest kluczowa bez względu na moment rozpoczęcia realizacji projektu w okresie przed lub po pełnej transpozycji postanowień RDW do prawa krajowego. Przeprowadzenie oceny wpływu na środowisko wodne przedsięwzięć pod kątem wymagań RDW w odniesieniu do okresu przed pełną transpozycją do prawa krajowego, jak i po dostosowaniu prawodawstwa krajowego do RDW, może różnić się zakresem koniecznej do przeanalizowania lub przygotowania dokumentacji, sposobem jej weryfikacji oraz ścieżką postępowania. Zgodnie z *Planem działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej*, dla projektów realizowanych, dla których pozwolenie na budowę zostało przyznane przed dniem 31 grudnia 2012 r., ocena powinna określić środki służące **odwróceniu spowodowanych presji**, w tym identyfikację potrzeby stosowania derogacji zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej i wdrożenie odpowiedniego programu działań. Dla projektów, dla których pozwolenie na budowę nie zostało wydane do dnia 31 grudnia 2012 r., ocena powinna być zgodna z całą procedurą określoną w RDW. Materiałem referencyjnym dla sporządzenia ekspertyzy powinny być dane pozyskane od właściwych organów administracji publicznej, w szczególności od KZGW oraz IMiGW.

13. Etap I. Zidentyfikowanie celu środowiskowego dla jednolitej części wód (JCW)

Cele środowiskowe zostały zweryfikowane i ponownie opracowane na potrzeby aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy w Polsce oraz opracowania Masterplanów przez KZGW. W analizie wpływu projektu należy wykorzystać zaktualizowaną ocenę stanu wód opartą na danych z monitoringu 2010-2012. W przypadku projektów, których realizacja rozpoczęła się przed 2010 rokiem i dla których ocena JCW opiera się na danych niekompletnych, KZGW dokona oszacowania i symulacji stanu JCW przed rozpoczęciem realizacji projektu i na podstawie tych danych KZGW określi cele ochrony JCW.

14. KZGW udostępni zaktualizowane wyniki weryfikacji celów środowiskowych dla JCW, które zostaną przygotowane w oparciu o ocenę ich stanu ⁶.

---

⁶ Ocenę stanu jednolitych części wód (jcw) powierzchniowych oraz jcw podziemnych przygotowuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

15. Etap II. Identyfikacja oddziaływań mających wpływ na osiągnięcie celów środowiskowych lub powodujących pogorszenie stanu w rozumieniu RDW.

W ramach identyfikacji oddziaływań na cele ochrony wód należy:

- a) ustalić czynniki oddziaływania przedsięwzięcia na elementy jakości wód,
- b) ustalić, na jakie elementy jakości wód i ich składowe będzie oddziaływała realizacja przedsięwzięcia,
- c) przedstawić ocenę aktualnego stanu ekologicznego (albo potencjału ekologicznego) wód w odniesieniu, do poszczególnych składowych elementów jakości wód, na które może oddziaływać przedsięwzięcie,
- d) dokonać oceny wpływu czynników oddziaływania na poszczególne wskaźniki jakości wód.

16. W celu identyfikacji oddziaływań na cele ochrony wód można na przykład wykorzystać⁷:

- a) ocenę jakości wód powierzchniowych dokonywaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez poszczególne Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska
- b) informacje dotyczące elementów hydrologicznych i morfologicznych będące w zasobach państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, którą pełni Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
- c) dane dotyczące gospodarowania wodami i ochrony przeciwpowodziowej znajdujące się w zakresie poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej,
- d) prognozy oddziaływania na środowisko planów lub programów obejmujących dane zamierzenie inwestycyjne;
- e) raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zarówno z etapu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jak i decyzji budowlanej) zwanej dalej „raportami OOS”;
- f) karty informacyjne przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w przypadkach kiedy ocena oddziaływania na środowisko nie była przeprowadzana;
- g) inną dokumentację dowodową w sprawach administracyjnych związanych z uzyskiwaniem elementów zgody na realizację przedsięwzięcia, w ramach których analizowane były aspekty oddziaływania na cele ochrony wód (np. operatów wodnoprawnych);
- h) decyzje administracyjne stanowiące zgodnie z prawem polskim elementy zgody na realizację przedsięwzięcia w rozumieniu dyrektywy OOŚ⁸ (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia wodnoprawne, decyzje budowlane, ze szczególnym odniesieniem do uzasadnień danych decyzji)
- i) analizy prowadzone na potrzeby studium wykonalności oraz wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie
- j) inne wiarygodne dokumenty publikowane i niepublikowane, odnoszące się do analiz oddziaływania danego przedsięwzięcia na cele ochrony wód (w tym np.: opracowania i publikacje naukowe dotyczące JCW w obrębie której/ch realizowany jest projekt)

17. Efektem oceny wpływu czynników oddziaływania na poszczególne wskaźniki jakości wód powinna być możliwość stwierdzenia, czy przedsięwzięcie wpłynie na stan ekologiczny (albo potencjał ekologiczny) jednolitej części wód. W tym zakresie, jeżeli w toku analizy:

- a) nie zostanie wykazana możliwość pogorszenia stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego albo zagrożenie nieosiągnięcia dobrego stanu bądź potencjału

---

⁷ Dokumentacja ta ma charakter pomocniczy/uzupełniający i nie stanowi źródła rozstrzygającego o zgodności inwestycji z RDW.

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. U UE L 26 z dnia 28.01.2012 r., str. 1).

ekologicznego – inwestycja może być realizowana, a także dofinansowana ze środków europejskich;

- b) zostanie wykazana możliwość pogorszenia stanu ekologicznego (albo potencjału ekologicznego) albo zagrożenie nieosiągnięcia dobrego stanu bądź potencjału ekologicznego, wówczas należy dokonać oceny projektu pod kątem spełniania warunków wskazanych w art. 4 ust. 7 RDW.

18. Etap III. Określenie dalszego postępowania w procesie uzasadnienia wyłączeń.

Cele środowiskowe mogą podlegać wyłączeniom, o ile zostaną spełnione warunki określone w RDW. W art. 4 ust. 7 RDW określono warunki i procedury ich stosowania. Wyłączenia stanowią integralny element celów środowiskowych. Zakres tych wyłączeń obejmuje nowe zmiany charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub zmiany poziomu części wód podziemnych, lub też niezapobieżenie pogorszeniu się stanu części wód powierzchniowych (z bardzo dobrego do dobrego) w wyniku nowych form zrównoważonej działalności gospodarczej człowieka (art. 4 ust. 7).

W zależności od określenia charakteru wyłączenia należy zastosować odpowiednią procedurę weryfikacji kryteriów wskazaną w Wytycznych nr 20⁹.

W przypadku przedsięwzięć, co do których zajdzie konieczność wykazania spełnienia warunków wskazanych w art. 4 ust. 7 RDW, należy przedstawić wyjaśnienia dotyczące opisanych poniżej kwestii. Poniższe wskazówki mają charakter ogólny, szczegółowe zalecenia zawarte są w ww. Wytycznych nr 20.

- a) *Podjęcie wszystkich praktycznych kroków w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na stan części wód;*

Nie należy mylić zastosowania działań minimalizujących z analizą wariantów przedsięwzięcia. Analiza korzystniejszej środowiskowo opcji jest konieczna wtedy, gdy pomimo zastosowania działań minimalizujących, nadal istnieje możliwość pogorszenia stanu ekologicznego (albo potencjału ekologicznego), albo zagrożenie nieosiągnięcia dobrego stanu bądź potencjału ekologicznego dla JCW w wyniku realizacji projektu. Jeśli, pomimo zastosowania działań minimalizujących, projekt ma wpływ negatywny, należy wówczas poszukiwać korzystniejszej środowiskowo opcji. Zastosowanie działań minimalizujących jest obligatoryjne, aby złagodzić wpływ projektu jako warunek zastosowania derogacji wynikającej z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (a więc wtedy, gdy wybór opcji lepszej środowiskowo nie jest możliwy ze względu na brak możliwości technicznych lub nieproporcjonalne koszty związane z realizacją lepszej środowiskowo opcji – patrz pkt d).

W tym zakresie należy wskazać, w jaki sposób, w odniesieniu do parametrów decydujących o możliwości osiągnięcia celu dla danej części wód, podjęto działania ukierunkowane na maksymalne złagodzenie skutków danego przedsięwzięcia dla określonego celu. W przypadku, gdy wdrożenie potencjalnych środków minimalizujących nie było możliwe, zalecane jest przedstawienie wyczerpującego uzasadnienia.

W rozumieniu RDW praktyczne kroki oznaczają wszelkie działania, które są technicznie wykonalne, nie wiążą się z nieproporcjonalnie wysokimi kosztami i są odpowiednie z punktu widzenia nowej modyfikacji lub zrównoważonej działalności człowieka. Na przykład dla urządzeń hydrotechnicznych praktyczne kroki mogą obejmować działania minimalizujące takie jak: zapewnienie minimalnych wymaganych przepływów środowiskowych, przepławek dla ryb, zmiana reżimu hydrologicznego itd. Spełnienie tej przesłanki oznacza, że przeprowadzono analizę wariantów oraz że wdrożone zostały wszelkie możliwe środki minimalizujące oddziaływanie na cele ochrony wód.

- b) *Przyczyny modyfikacji lub zmian powinny być szczegółowo określone i wyjaśnione w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (wymaganym na mocy art. 13 RDW, określone w nim cele podlegają weryfikacji co sześć lat)*

---

⁹ Wytyczne nr 20, *Wytyczne dotyczące wyłączeń z realizacji celów środowiskowych. Wspólna Strategia Wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE)*, Raport Techniczny – 2009 – 027 (CIS).

Należy opisać przyczyny modyfikacji lub zmian w odniesieniu do danego przedsięwzięcia (wraz ze szczegółowym ich określeniem i wyjaśnieniem). Zostanie zapewniona możliwość wyrażenia opinii przez społeczeństwo. Wyłączenia zostaną opisane szczegółowo w aPGW.

c) Przyczyny modyfikacji lub zmian stanowiące nadrzędny interes społeczny i/lub korzyści dla środowiska i dla społeczeństwa płynące z osiągnięcia celów wymienionych w art. 4 ust. 1 RDW, są przeważone przez wpływ korzyści wynikających z nowych modyfikacji czy zmian na ludzkie zdrowie, utrzymanie ludzkiego bezpieczeństwa lub zrównoważony rozwój;

W oparciu o opis i cele przedsięwzięcia konieczne jest wykazanie jego nadrzędności względem celów ochrony wód. W tym zakresie należy szczegółowo wyjaśnić zakładany efekt. W celu udowodnienia występowania nadrzędnego interesu publicznego należy posłużyć się m.in. argumentami o charakterze ekonomicznym, które mogą zostać sformułowane np. w oparciu o informacje zawarte w analizach ekonomicznych poszczególnych projektów.

d) Korzystne cele, którym służą te modyfikacje lub zmiany części wód, nie mogą, z przyczyn możliwości technicznych czy nieproporcjonalnych kosztów, być osiągnięte innymi środkami, stanowiącymi znacznie korzystniejszą opcję środowiskową.

Ustanowienie odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW jest uzasadnione tylko wtedy, gdy korzystne cele, którym służą nowe zmiany lub modyfikacje części wód, nie mogą zostać osiągnięte za pomocą innych działań, znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego.

W tym zakresie należy wykazać, dlaczego inne rozważane warianty korzystniejsze (tzw. korzystniejsza opcja środowiskowa) z punktu widzenia realizacji celu ochrony wód nie mogą zostać zrealizowane, wskazując np. na przyczyny w postaci braku możliwości technicznych lub finansowych.

Środki lub rozwiązania stanowiące „korzystniejszą opcję środowiskową” mogą obejmować na przykład zmianę przyjętego rozwiązania (np. suchy polder zamiast zbiornika retencyjnego), lokalizacji, skali bądź technologii. Korzystniejsza opcja środowiskowa może dotyczyć również wyboru zastosowanego rozwiązania/metody ochrony przeciwpowodziowej, lokalizacji, organizacji czy też funkcjonowania projektu.

e) Wpływ na cele wynikające z innych aktów prawa unijnego.

Przy stosowaniu art. 4 ust. 3, 4, 5, 6 i 7 RDW, Państwo Członkowskie zapewnia, że stosowanie to nie wyklucza lub nie przeszkadza w osiągnięciu celów niniejszej dyrektywy w innych częściach wód w tym samym obszarze dorzecza i jest zgodne z wdrażaniem innego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego ochrony środowiska (art. 4 ust. 8 RDW).

W pierwszej kolejności należy wykazać, że oddziaływania na parametry fizyczne danej części wód nie będą powodowały zagrożenia w osiągnięciu celów ustanowionych dla innych części wód.

Po drugie należy przeanalizować, czy realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje niewypełnienia wymogów określonych w innych aktach prawnych Unii Europejskiej¹⁰

---

¹⁰ W szczególności (ale nie wyłącznie):

- Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. U UE L 26 z dnia 28.01.2012 r., str. 1),

- Dyrektywa 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. L 195 z 21 lipca 2001 r., s. 157).

19. Jeżeli w wyniku analizy ww. warunków zostanie stwierdzone, że realizacja przedsięwzięcia w obecnym kształcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych dla danej JCW (lub danych JCW) i nie zostało udowodnione spełnienie warunków z art. 4 ust. 7 RDW, projekt taki jest niezgodny z Ramową Dyrektywą Wodną. W przypadku:

- a) przedsięwzięcia, którego realizacja jeszcze się nie rozpoczęła lub dla którego pozwolenia na budowę zostały przyznane po 31 grudnia 2012 r., należy ponownie przeanalizować warianty w celu zastosowania najkorzystniejszej opcji.
- b) przedsięwzięcia w trakcie realizacji, dla którego pozwolenia na budowę zostały przyznane przed dniem 31 grudnia 2012 r., należy określić środki służące odwróceniu spowodowanych presji oraz podjąć działania naprawcze w celu osiągnięcia zgodności z RDW.

20. W przypadku projektów obejmujących swoim zakresem kilka zadań, w sytuacji kiedy konieczne, należy rozważyć stosowanie derogacji dla poszczególnych zadań a nie łącznie dla całego projektu. Natomiast ocena wpływu przedsięwzięcia na jednolite części wód powinna dostarczać informacji na temat oddziaływań skumulowanych.

C. Sposób weryfikowania ekspertyz dotyczących zgodności projektu z RDW przez organy ochrony środowiska

21. Ekspertyza, o której mowa w części B, jest autoryzowana przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska (RDOŚ) właściwego według miejsca realizacji przedsięwzięcia podlegającego ocenie. W tym celu jest ona przekazywana przez inwestora do właściwej regionalnej dyrekcji ochrony środowiska. Ekspertyza podlega ocenie wraz z załącznikami w postaci dokumentów, na podstawie których została opracowana.

22. RDOŚ po zbadaniu ekspertyzy może:

- a) wydać zaświadczenie o zatwierdzeniu ekspertyzy według wzoru stanowiącego załącznik do niniejszych założeń
- b) zakwestionować ekspertyzę, w szczególności w zakresie: oceny oddziaływania na stan wód, wykazania braku wariantów alternatywnych, wykazania wdrożenia koniecznych środków minimalizujących i innych aspektów związanych ze spełnieniem przesłanek art. 4 ust.7 RDW
- c) w przypadku zakwestionowania ekspertyzy RDOŚ może:
  - i. zobowiązać inwestora do jej uzupełnienia lub korekty;
  - ii. stwierdzić brak możliwości spełnienia przesłanek art. 4 ust.7. W takim przypadku przedsięwzięcie nie może być kontynuowane w proponowanym zakresie i zostanie przeprowadzona ponowna ocena wariantów w celu doprowadzenia do zgodności z RDW. Należy również wziąć pod uwagę sposób postępowania w podziale na poszczególne przypadki opisane w punkcie 19.
  - iii. stwierdzić potrzebę wdrożenia dodatkowych środków minimalizujących oddziaływanie lub podjęcie działań naprawczych.

23. RDOŚ zapewnia udział społeczny w postępowaniu w sprawie autoryzacji ekspertyzy na warunkach określonych w RDW i innych właściwych aktach prawnych.

24. RDOŚ przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie ekspertyzy podaje do publicznej wiadomości informacje o:

- a) wszczęciu procedury autoryzacji ekspertyz dla konkretnego przedsięwzięcia wraz ze wskazaniem przyczyn jego przeprowadzenia;
- b) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy i miejscu, gdzie jest ona wyłożona do wglądu oraz możliwości składania uwag i wniosków;
- c) sposobie, miejscu i terminie składania uwag i wniosków;
- d) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;

25. Podanie do publicznej wiadomości ekspertyzy następuje łącznie poprzez udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDOŚ właściwego w sprawie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie oraz ogłoszenie przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia. Ww. ekspertyzy będą integralną częścią aktualizowanych projektów PGW, które będą poddawane 6-ciomiesięcznym konsultacjom społecznym, zgodnie z art. 14 RDW.
26. W postępowaniu w sprawie autoryzacji ekspertyz z udziałem społeczeństwa uwagi i wnioski mogą być wnoszone w formie pisemnej, ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym. Jeżeli zostały one złożone po upływie terminu wskazanego w ogłoszeniu, pozostawia się je bez rozpoznania. Jeżeli natomiast zostały złożone w terminie, to powinny zostać rozpatrzone przez RDOŚ poprzez przytoczenie ich treści w części „Uwagi i wnioski złożone w ramach konsultacji społecznych” zaświadczenia oraz ustosunkowaniu się do nich w części „Odpowiedź na uwagi i wnioski złożone w ramach konsultacji społecznych” zaświadczenia.

D. Dokumentowanie weryfikacji przedsięwzięć pod kątem spełniania wymagań RDW na potrzeby wniosku o dofinansowanie ze środków unijnych

27. Do wniosku o dofinansowanie dotyczącego projektów obejmujących przedsięwzięcia poddane indywidualnej analizie zgodności, wspomnianej w paragrafie 10 c), powinna zostać załączona ekspertyza, o której mowa w części B zaleceń oraz autoryzacja regionalnego dyrektora ochrony środowiska, o której mowa w części C. W przypadku projektów dużych, ekspertyza w całości zostanie przekazana do Komisji Europejskiej. Natomiast w przypadku pozostałych projektów Instytucja Zarządzająca dokona weryfikacji przeprowadzonej oceny z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej i niniejszymi Zaleceniami. Na jej podstawie zostanie sporządzony raport na temat zgodności projektów małych z wymaganiami RDW i przekazany do Komisji Europejskiej.
28. Wyniki i ustalenia dokonanej analizy powinny zostać zamieszczone w **pkt. F.7 wniosku o dofinansowanie**. Informacje zamieszczone w pkt. F.7 wniosku o dofinansowanie powinny stanowić syntetyczne streszczenie głównych ustaleń z przeprowadzonej analizy w zakresie zgodności z RDW.
29. W przypadku, kiedy konieczne jest zastosowanie działań naprawczych, informacje na temat działań zapewniających zgodność z RDW powinny zostać opisane w **pkt. F.5 wniosku o dofinansowanie**. W **pkt. F.6 wniosku o dofinansowanie** należy podać koszty przyjętych rozwiązań w celu minimalizacji negatywnego wpływu na osiągnięcie celów RDW.
30. W celu pełnego zobrazowania zgodności planowanego (albo realizowanego) przedsięwzięcia z RDW w **pkt. F.1 wniosku o dofinansowanie** należy zamieścić informacje, w jaki sposób inwestycja przyczynia się do osiągnięcia trwałości środowiska naturalnego.
31. W części dotyczącej celów projektu¹¹ należy wskazać w jaki sposób projekt wypełnia wymogi prawa w zakresie aktów prawnych, wyznaczających kierunki i cele polityki unijnej, dotyczących ochrony środowiska i wód powierzchniowych, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, gatunków i siedlisk, mających również wpływ np. na uwarunkowania ochrony przeciwpowodziowej oraz przyczynia się do realizacji celów właściwego programu operacyjnego.
32. Opis celów projektu powinien być spójny z opisem projektu¹². Opis projektu powinien zawierać syntetyczne informacje na temat przeprowadzonej analizy opcji z uwzględnieniem wymogów wynikających z postanowień RDW (szczegółowe informacje na temat analizy opcji powinny zostać zawarte w Studium Wykonalności lub dokumencie będącym odpowiednikiem Studium Wykonalności).

---

¹¹ W przypadku POIiŚ – część B.5 wniosku o dofinansowanie.

¹² W przypadku POIiŚ – część B.4 wniosku o dofinansowanie.

33. W przypadku projektów, dla których podpisano już umowę o dofinansowanie ekspertyzę, o której mowa w części B Zaleceń oraz autoryzację właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, o której mowa w części C Zaleceń, należy złożyć do akt projektu prowadzonych przez podmiot, który podpisał z beneficjentem umowę o dofinansowanie.

E. Postanowienia końcowe

34. Wyjaśnień dotyczących stosowania powyższych punktów Zaleceń w zakresie przepisów RDW udziela Minister Środowiska i nadzorowane przez niego organy tj. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Udzielenie wyjaśnień w zakresie procedury autoryzacji ekspertyz leży w zakresie kompetencji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Załącznik 1: Zaświadczenie o zatwierdzeniu ekspertyzy dotyczącej zgodności projektu z RDW.